

Formandens beretning

 okosamfund.dk/formandens-beretning/

5/4/2017

Ved LØS's generalforsamling 2017, ved Niels Aagaard.

"Vi lever i en overgangstid, hvor vi er nødt til at omstille til en anden livsform"

Indledning

Hvis man et øjeblik hæver blikket fra LØS og ser ud på den verden som omgiver os, så må man konstatere, at det sidste år har budt på store udfordringer for omstillingsbevægelsen.

Trump blev valgt som USA's præsident, og som en af sine første handlinger inddrog han olieindustriens folk i sin regeringsstab og sagde, at USA skal basere sin energi på olie, gas og kul. Allerede inden valget havde Trump i sine taler og på Twitter sagt, at klimakrisen ikke eksisterer, men er opfundet af Kina for at skade USA's produktion, og at USA vil trække sig ud af Paris aftalerne fra 2015 om det globale klima.

Præsidentvalget medførte at forskerne tilknyttet verdens såkaldte "Dommedagsur" – herunder 15 Nobelprisvindere – valgte at stille uret frem til 2,5 minut før midnat. Uret har siden 1947 været et udtryk for, hvor tæt vi mennesker er på at tilintetgøre civilisationen.

I den anden ende af verden er Putin travlt optaget af at opruste og om muligt generobre tabte områder, bl.a. Ukraine. De 100% statsligt kontrollerede russiske massemedier har siden 2012 skabt et virtuelt koncept »Ukraine 2.0«, som efterhånden har fortrængt virkelighedens Ukraine – ikke blot i den russiske offentlighed, men også i det østlige Ukraine og på Krim. Konceptet hedder, at Ukraine nu ledes af en amerikansk indsat junta i Kiev, befolket med fascister, der begår folkemord på etniske russere på de mest bestialske måder. Alt sammen blændende professionelt serveret af alvorligt udseende TV-værter.

Med dette emotionelle tæppebombardement er det dels lykkedes at skabe frygt og grobund for oprør på Krim og i Østukraine, dels at få solgt ethvert russisk overgreb i forhold til Ukraine som en moralsk, nødvendig og frelsende indsats over for russiske brødre og søstre i nød.

Så hvor 52 pct. af russerne i 2012 gav udtryk for, at de mente, at magten i Rusland var kriminel og korruperet, har Ukraine 2.0 i dag fjernet fokus fuldstændig fra Ruslands ganske store interne udfordringer og givet Putin opbakning på over 80 pct. Med den succes som udgangspunkt er Putin gået videre til Ruslands andre gamle delstater, fx Estland, Letland og Litauen, og mulige succes'er der. Ligesom man som bekendt er blevet langt mere aktiv i Mellempøsten, i Syrien

Kina, som ellers plejer at leve uden krig og købe sig til magten, er begyndt at opruste. Først flåden for at kunne matche den amerikanske flåde, dernæst flyvevåbnet.

I Europa endte det nylige franske valg med, at Centrumpolitikerne Macron og Front Nationals Le Pen begge er gået videre til anden og sidste runde af det franske præsidentvalg og skal dermed kæmpe om præsidentposten 7. maj. Macron fik 23,75 procent og Le Pen 21,53 procent af Frankrigs knap omkring 47 millioner stemmer.

Og England har meldt sig ud af Europa ved Brexitt, overvejende begrundet i økonomisk protektionisme og en øget

fremmedfjendtlighed.

I Danmark har Lars Løkkes regering vist, at de i praksis er enig med Trump – klimaet er ikke vigtigt. Landbrugspakken og alle efterfølgende regeringsindgreb har med al tydelighed vist det. Og kun det faktum at regeringen har en miljøminister Esben Lunde, kan muntre en op. Han kan da få smilet frem på alles læber, når han erklærer, at han ikke vil modtage Greenpeaces 33.000 indsamlede underskrifter mod Kattegataftalens miljødelæggelse med begrundelsen "Grunden til at jeg ikke vil modtage underskrifterne er.....Jeg vil ikke....det vil jeg simpelthen bare ikke". Derimod siger han, at han altid gerne vil mødes med folk, der har noget på hjerte. Så nu samler Greenpeace så hjerter i stedet for underskrifter.

Så det går skidt. Hele vejen rundt. Og for klimaet ikke mindst, og dermed for den hårdt prøvede menneskehed, der må flygte fra tørke og krige og jordens ressourcer.

Forleden, da vi aftalte indslaget med Jytte Abildstrøm, sagde hun til mig: "Niels, jeg kommer rigtig meget ud og fortæller. Og ved du hvad? Jeg er chokeret. Folk ved næsten ikke noget om klimakrisen og alt det der!" – Det er jo rigtigt: Skolerne fortæller ikke om det, hvis de kan undgå det. TV gør heller ikke.

Ikke desto mindre, så er det – på trods af Trump, Lars Løkke, en Esben Lunde og medierne globalt, – ved at gå op for flere og flere, at vores planet og dermed vores fremtid er truet. At vi er i en slags overgangstid på vej mod noget nyt. OG at vi må og skal skabe en ny, bæredygtig livsform.

Jeg oplever på et utal af måder, hvordan flere begynder at reagere.

Sidste år ved Folketræffet var der fx 14 højskoler, som erklærede at de vil være bæredygtige (starte kurser i bæredygtighed og omstille selve skolen). I forgårs fik jeg at vide, at tallet var steget til 25 højskoler.

Da vi inviterede til Folketræf i Hvalsø for 2 år siden var der 43 foreninger på vores liste. Forleden inviterede vi 65 grønne foreninger til vores fællesmøde for at lave en Folkeavis på Christiansborg. Og Grønt Forum i Vejle rummer fx 150 lokale borgerforeninger, mange af dem grønne.

På you tube og facebook eksploderer antallet af indslag om klima og bæredygtighed. I dag 29. april er der klimamarch i København arrangeret af Greenpeace. Kommunerne begynder selv at snakke om – og handle – klimatilpasning og resiliens. Når jeg er ude og holde oplæg spørger unge mig: "Fortæl os, hvad kan vi gøre?"

MANGE FLERE synes at tage det alvorligt. – For et halv år siden havde jeg fornøjelsen af at møde borgmesteren i Frome, en sydengelsk by, hvor borgerne har overtaget byrådet og er begyndt at indrette en 'One Planet Town' – Hvordan ser sådan en ud, siger borgerne? Det ved vi ikke, men så meget mere grund til at starte. Og så ellers i gang med at lave Byhaver. Cykelstier. Genbrugsmarkeder. Medborgerhuse med øko mad. Fællesspisning. Hjælp til de fattige. Starte nye, lokale bæredygtige jobs for og med de unge. Skabe bæredygtighed i parallelle systemer – eksemplet er beskrevet i sidste LØS blad #81.

De danske økosamfund repræsenterer en lignende Pippi Power: 'Det har jeg aldrig prøvet, så det er jeg sikkert god til'. Vi plejer at sige, at økosamfundene er 'laboratorier' for en bæredygtig fremtid. Gennem 30-40 år har de danske økosamfund kastet sig ud i al slags innovation og iværksætteri med et urimeligt gå-på-mod og pionerånd inden for et enormt felt, hvor man eksperimenterer med ALLE aspekter af grøn omstilling og bæredygtig levevis. Ikke bare det økologiske, men også det sociale, det økonomiske og det mentale.

Og nu er LØS så for alvor begyndt at tænke i regional omstilling. I øko-bykvarterer. I at nå mainstream. Skabe uddannelser og kurser bredt ud i landet. Begyndt systematisk at samle økosamfundenes bedste erfaringer og udbrede dem i film, foredrag, på facebook, via podcast, projekter osv. Ligesom vi så småt er i gang med at forsøge at skabe en bredere grøn bevægelse. – Og det kan jeg så starte med.

1. Det Fælles Bedste – LØS' strategi fra 2016, punkt 4

Sidste Generalforsamling foregik under Folketræffet i Hvalsø i Lejre Kommune arrangeret af DET FÆLLES BEDSTE og dets 8 grønne foreninger. LØS var aktiv i Tillidsgruppen for DFB og i mange af udvalgene året op til Folketræffet. LØS er stadig en af drivkræfterne i DFB, og vi sidder fortsat i det, som nu hedder Fællesgruppen i stedet for Tillidsgruppen.

Der kom 2500-3000 deltagere. Masser af workshops og markedsboder, debatpaneler osv. Masser af aktiviteter, 35 orkestre. Rigtig mange af frivillige havde hjulpet undervejs op til og under træffet.

Det hele blev arrangeret for fondsmidler og tilmeldingspenge på ½ mio, og vi fik 2.654 kr. i overskud.

Formålet med Folketræffet havde vi defineret som:

- **at vise, hvor langt vi allerede er med omstillingen** – At vi i dag har praksiserfaringer, som gør det muligt at leve bæredygtigt inden for alle områder af hverdagslivet. Derfor var der markedsboder med lerpudd, økomad, genbrugstøj osv. Og workshops med et hav af viden.
- **at skabe en stærk fællesskabsfølelse mellem de mange grønne foreninger** – ikke kun de 8 som arrangerede, – men med alle foreninger og virksomheder, der var med
- **synliggøre, at der i befolkningen findes et ønske om en grøn fremtid** og en verden, som mennesker kan leve i.

Vi blev ringet op af lande så fjernt fra som Australien, hvor de ville have interview. "Vi har voldsomme klimaproblemer", sagde de, "men ingen gør noget. Vi vil gerne gøre ligesom I".

Vi nåede *nogen* af vores mål. Og lærte en del – om os selv (de grønne foreninger), om pressen, kommunerne, politikerne osv. Derfor vil vi fx forsøge selv stå for formidling fremover – TV kommer ikke/eller laver mærkelige indslag. Der var for mange workshops (130), så færre workshops. Mere samspil mellem foreningerne i løbet af dagene – det blev lidt opsplittet og stresset. Mere enkelhed og mere tid både indadtil og udadtil. Vigtigt med tid nok til at netværke og lave aftaler for videre samarbejde. – Det blev nogle af de vigtige erfaringer.

Men alle fejl til trods, så var der enighed om at det var godt, og at vi nu laver Folketræf hvert andet år.

Kort efter Folketræffet 2016 lavede vi:

Det Fælles Bedste Østjylland

Inspireret af Folketræffet stiftede vi DFB Øst, og repræsentanter fra 5 foreninger arrangerede et Fremtidsværksted i september 2016 i Andelssamfundet i Hjortshøj, AIH. Små 50 deltagere fra 15 foreninger, 3 partier, 1 kommune. Ingen presse. Mange ideer. En af dem: 'Grønt Djursland' – Regional omstilling, som vi kører videre med i en gruppe.

Folkeavis og Kommunalvalget 2017

Ideen om at lave en Folkeavis blev skabt op til og på træffet på Samsø i 2014. Det er vi gået i gang med – en Folkeavis til kommunalvalget i november 2017. Den 8. april afholdt vi et fællesmøde på Christiansborg for en række grønne foreninger – vi havde inviteret 65. Der kom 55 personer fra 26 foreninger. Og dagen endte med en lang række konkrete forslag inden for bæredygtighed og omstilling som bliver til en avis, der kan bruges i alle kommuner til fælles borgerindsats og borgermøder med politikerne – Vi forstiller os, at Folkeavisen vil rumme 40-50 konkrete, enkle og realistiske forslag til, hvad man kan gøre i kommunerne for at omstille til bæredygtighed.

Information som var med på Christiansborg laver et tema med en række artikler som udkommer den 4. maj om "Fællesskaber som drivkræfter i bæredygtig adfærd", hvori man bl.a. fortæller om DFB.

I gang med at planlægge næste Folketræf – i Vejle maj 2018

- Sommeren 2016: Formuleret et fælles grundlag med en række værdier og nogle arbejdsmåder.
- Fået en aftale med Vejle Kommune om at de bliver vært for næste Folkemøde, som ligger 10.-13. maj 2018 (Kr. Himmelfarts ferien) – Vejle er en af verdens 100 Resiliensbyer
- Ansøgt om penge til et sekretariat for DFB og har fået penge fra Gaia Trust – til én dag om ugen til Britta Edelberg, leder af Grønt Forum i Vejle. Kommunen har medfinansieret med én dag pr. uge. Plus stillet fantastiske lokaler til rådighed – Spiderihallerne -, 2 parker, en skole osv.
- Vi har afholdt møde 11. marts 2017 i Vejle for at formulere temaerne til Folketræffet 2018, og er i gang med at samle (lokale) frivillige til at planlægge Folketræffet i '18

I dag er det LØB, LØS, Permakultur DK og Omstilling DK, der udgør Fællesgruppen, som leder sekretariatet og planlægger de overordnede træk i Folketræf m.v.

Vi ser DET FÆLLES BEDSTE som starten på en bred, samlet grøn bevægelse i Danmark – spirer til en egentlig folkebevægelse for omstilling.

I det kommende Folketræf 2018 har vi aftalt, at vi – udover de grønne foreninger, landsbyer etc. – også langt stærkere vil involvere 1) kommunerne, 2) omstillingsparate virksomheder, 3) børnene og skolerne, de unge, 4) skabe internationale bånd.

Min opfattelse er at økosamfundsbevægelsen har en vigtig rolle at spille i DFB. De øvrige grønne foreninger har meget tit ét bestemt og ofte afgrænset fokus – det kan være cykler, økologiske huse, eller fødevarer, haver, skov, vand, vegansk mad, energi osv. Her har økosamfundene et langt bredere synsfelt – helheden af alt dette. Vi er nogen af de eneste som tale om sociale fællesskaber. Og nærmest de eneste som tale om 'En lokal Bæredygtig Økonomi' – et alternativt økonomisk system. Og nogen af de eneste som taler om et nyt verdenssyn.

Det giver for mig at se økosamfundsbevægelsen en meget vigtig rolle at spille i hele omstillingsbevægelsen.

2. Projekter – LØS Strategien, punkt 6

Projekter har fyldt en del i årets løb. Dels GI projektet, som har været i gang siden 2015. Dels de ganske mange internationale projekter. Og ikke mindst udviklingen af nye danske projekter.

I øjeblikket er LØS fx i gang med at lave

- **Et Filmprojekt** – Bæredygtige erfaringer fra økosamfundene, 15 korte film til you tube, nettet, til undervisning osv. – Tanken er at efterfølge dem med en film, som samler alle erfaringer i en længere fortælling a la 'Demain' i en dansk udgave
- **En 'Startpakke'** med rådgivning og erfaringer inden for alle områder til nye økosamfund, så de hjælpes bedst muligt på vej. Det gør vi både her i Danmark og sammen med 8 andre EU-landes økosamfund. Det sidste (CLIPS) er i gang, det andet er vi i gang med at formulere.
- **Grønne Ildsjæle/Økosamfund** som læringsrum – næsten færdigt – projekt om opsamling af erfaringerne fra økosamfund i temaer som genbrug, energi, fødevarer, formidlet til skoler, kommuner, grønne foreninger via 24 workshops
- Vi har 11 yderligere danske projekter i støbeskeen, heraf nogen på ideplan, 4 beskrevet som skitse
- Herudover er der 8 internationale i gang/på vej, og der er ansøgninger inde om 4 nye projekter.

Hvorfor laver vi projekter? .....Jo, for projekter kan en masse – fx

- Skabe nye aktiviteter – gerne sammen med andre grønne foreninger
- Binde økosamfund sammen omkring fælles aktiviteter

- Videregive erfaringer inden for bæredygtighed til os selv og omverdenen
- Udvikle nye økologiske erhverv – fx fødevarer, tøj, huse
- Udvikle nye uddannelser og lære børn og unge om bæredygtighed i praksis
- Skabe lokalt arbejde i økosamfund.

Fra 1. januar 2017 har LØS ansat en fundraiser, Inge Sidenius, som arbejder sammen med Niels Aagaard og i stigende grad også LØS's kommunikationsmedarbejder, Marie Chimwemwe, der er ansat fra 1. jan.

3. Kurser – LØS' strategi, punkt 3

Vigtig del af LØS' formidling. Kort overblik over LØS' kurser (hvoraf et par desværre blev aflyst):

1. Bæredygtig Lokal Økonomi – Januar 2016. GI workshop på Friland.
2. EDE: Økosamfundet Dyssekilde: Bæredygtighed i fællesskab – maj 2016. Bæredygtigheds dimension
3. EDE: BÆREDYGTIGT LIVSSYN – september 2016 i økosamfundet Den Selvforsynende Landsby
4. EDE: Den sociale dimension – DET LEVEDE FÆLLESSKAB – oktober 2016 i Toustrup Mark
5. EDE: Den økonomiske dimension – LOKAL ØKONOMISK UDVIKLING – november 2016 i økosamfundet Ananda Gaorii (Vig)
6. Langt 4 ugers EDE – LØS har fået EU midler under ERASMUS+ programmet til videreuddannelse af frivillige ildsjæle og undervisere i økosamfundene og kan derfor sende 2 deltagere til Damanhur's EDE i Italien (6.8 – 3.9 2016) og til Findhorn's EDE i Skotland (1.10 – 4.11 2016).

Svært at finde deltagere til Lille EDE kurserne. Svært at finde de rigtige kurser til Erasmus+ midler, og få formidlet relevant videre herfra. LØS starter et Ungeprojekt, som virker til at få opbakning.

Nyt: Kursuspakken

LØS strategi siger: Vi vil gerne nå videre ud med vores kurser – Vi vil gerne nå ud til fx højskoler, gymnasier, landsbyer, kommuner, virksomheder, folkeskoler. Derfor vil vi gerne videre end EDE, som nok primært henvender sig til økosamfundenes beboere og ligestillede – vi vil gerne bredt ud, og også ramme mainstream.

Som start på sådanne kurser som henvender sig mere bredt har vi lavet en 'Kursuspakke' med 13 temaer inden for bæredygtighed og omstilling, og med undervisere bredt fra den grønne bevægelse.

De 13 temaer:

1. *Sociale Fællesskaber*
2. *En Bæredygtig Lokal Økonomi – et nyt økonomisk system*
3. *Økologiske huse + Off Grid hus + 0 affald*
4. *Permakultur og bæredygtige fødevarer*
5. *Et Samfundsnyttigt Landbrug*
6. *Vedvarende, lokal Energi*
7. *En Bæredygtig Livsstil*
8. *Et Bæredygtigt Livssyn/Verdenssyn*
9. *Den danske og internationale Omstillingsbevægelse*
10. *Bæredygtige Byer*

11. *Klodens Tilstand*

12. *Det Internationale grønne samarbejde på alle planer*

13. *Visioner for et bæredygtigt samfund*

Et første pilotprojekt er lavet i samarbejde med Brenderup Højskole omkring 6 af disse temaer. Det er kurset "Bæredygtighed og Omstilling" på Brenderup Højskole, foråret 2017. Skal gerne udbredes til 3-4 andre højskoler. Talte med Den Rytmiske Højskole i Vig umiddelbart før generalforsamlingen, de er interesseret.

4. Blad og formidling

De sidste 4 numre har omhandlet 4 områder/temaer fra Bæredygtighedshjulet:

- Sociale Fællesskaber #78
- Økologisk Økonomi #79
- Grøn Levevis – m/midtertema Klodens Tilstand #80
- Verdensbilleder m/ midtertema Elementer til en bæredygtig mentalitet, et lille manifest #81

Vi har trykt ekstra af de sidste tre, især Økonomi bladet, der udkom til Folkekræffet. Bladene er også blevet større med flere sider. Vi kører med midter-temaer – fx 80 om 'Klodens Tilstand'. Vi har næsten udsolgt af de tre førstnævnte numre. Vi får meget positiv respons, i går fra Alternativet, tidligere på ugen fra LØS-Net og Den Rytmiske Højskole.

Det er planen at sende sæt af de 4 hæfter til gymnasieklasselærere for at høre om de er interesseret i klassesæt. Hvis der er stor interesse kan vi evt. trykke flere, afhængig af økonomi.

Udover bladet har vi en bred vifte af formidlingsaktiviteter: Foredrag, oplæg osv. Vi er fx rundt på højskoler og holde oplæg.

Ex fra Rytmiske Højskole i Vig, hvor en af tilhørerne sagde: "Hvorfor har jeg ikke hørt det du fortæller før nu, efter 9 år i Folkeskolen og 3 år i Gymnasiet?"- Et andet eksempel: Oplæg ved forevisning af filmen "Demain" i Øst for Paradis for 100 fra Designskolen i Viborg, hvor forstanderen tager afsæt i LØS-oplægget og siger: "Det er den form for bæredygtighed I alle sammen vil skulle anvende i ALT hvad I laver/designer i fremtiden".

Og endelig har vi en travl Facebook side og et nyhedsbrev, der udkommer minimum 8 gange årligt – i praksis noget mere.

5. Vision og strategi

Sommeren 2016 lavede vi en vision. Efter princippet: Hvis hver laver lidt, så har vi til sidst noget større – måske endda noget stort. Det var svar på Jyllands Postens Fonds Prisopgave og kom til at hedde "Fremtidens Danmark – vision for et harmonisk og sammenhængende Danmark år 2040". Den ligger på LØS' hjemmeside, hvorfra den kan læses.

Noget efter blev vi bedt om at lave en Vision for "Fremtidens Landsbyer". Den er lavet og udgivet af tidsskriftet "Futuriblerne", og er lige lagt på hjemmesiden. Den handler mest om udviklingen uden for byerne, men omstilling i byerne er medtaget, blot i kortere version.

Fidusen ved at formulere sådanne visioner er at blive tvunget til at tænke alternativer til det eksisterende samfund og det økonomisk system, helt konkret og i billeder, så det er forståeligt for andre. Og derved skabe konkrete billeder på: Hvordan ser fremtiden ud? Hvad er det for et samfund vi vil? Og hvis dét er visionen – Hvordan kommer vi så derhen? Hvad er redskaberne?

Visionerne er, kan man sige, formuleringer af mål. Og nogle overordnede redskaber til målene.

Strategierne er de konkrete redskaber til at nå i visionens retning – hvad gør LØS nu og i de kommende år?

Strategien vi vedtog sidste generalforsamling i 2016 har 6 dele: 1) Bæredygtig bosætning i by og på land. 2) Bæredygtig lokal økonomi. 3) Kurser, 4) Det Fælles Bedste. 5) Det internationale. 6) Organisationen, som er fulgt af handleplaner: Hvad gør vi som de næste skridt.

6. Løs som organisationen – Strategi pkt. 6

Grundlaget er selvsagt alle økosamfundene. Danmark er det land i verden, der har flest økosamfund målt i forhold til indbyggertallet. Vi har over 100 og 30 nye er på vej.

Dernæst medlemmerne: LØS' medlemsoversigt fra 2015 til 2016 og videre til 2017 (alle per april) fortæller at vi har fået flere medlemmer – fra 150 til 182 til 187. Hvert medlem er enten et økosamfund, en forening, en virksomhed eller enkeltpersoner. Så 1 medlem kan tælle måske 20, måske 300 personer. Medlemstilgangen er en stigning på 25% over 2 år.

Sommeren 2016 blev jeg simpelthen ringet ned af blade og TV stationer, som havde hørt at der var en trend med at flytte i økosamfund. De ville have tal, interviews osv. Jeg forestiller mig, at de havde ønsket oplysninger a la: "En ny undersøgelse fra Aalborg Universitet viser, at snart bor halvdelen af alle danskere i de såkaldte økosamfund. Venstres Lars Løkke er noget forundret: 'Hvordan ku det gå til?' spørger han bekymret". – Ja, det fik de så ikke.

Det er værd at bemærke, at LØS er en forening af meget forskellige fællesskaber, der med udgangspunkt i dagligliv og praksis virker for bæredygtig omstilling. Medlemmerne spænder fra økosamfund, til andelsboligforeninger, til fristæder, landsbyer og bofællesskaber med det sociale, det økologiske, det økonomiske eller spirituelle som samlingspunkt. Andre medlemmer er virksomheder, foreninger og enkeltpersoner, der har fællesskab og bæredygtighed som kerneværdier.

Der ligger for mig at se mange muligheder for at tiltrække mange flere fællesskaber og virksomheder, måske hele landsbyer.

Organisationens opbygning

Øverste besluttende organ er den årlige Generalforsamling, hvor bestyrelsen vælges.

Mellem generalforsamlingerne ledes foreningen af Bestyrelsen, som i 2016-17 har haft 8 medlemmer plus 2 suppleanter fra i alt 8 økosamfund.

LØS har **et Sekretariat og et frivillighedssekretariat** bestående af: Fundraiser for danske projekter/Inge Sidenius. Kommunikationsmedarbejder/Marie Chimwemwe Degnbol. Medlemsservice, Pia Edahl.

Herudover en Projektkoordinator for internationale projekter/Camilla Nielsen-Englyst.

Hertil kommer en Kasserer – bestyrelsesmedlem, godkender udlæg, tjekker økonomi. En regnskabsfører, Vadestet samt en revisor – Ebbe Jensen og en intern kritisk revisor: Kirsten Høngsmark fra Svanholm.

LØS har **et udvalg** som rummer 5 medlemmer og sammenkobler Internationalt og Uddannelsesudvalg. Udvalget er bl.a. aktive ift. GEN, BEN, Ecolise, Gaia Education.

LØS har 1-2 kontaktpersoner i de fleste økosamfund. De formidler kendskabet til LØS – og den anden vej: Fra økosamfund til LØS.

LØS har 35 økosamfund som medlemmer. Plus foreninger, virksomheder og enkeltmedlemmer. Vi har lige inviteret yderligere 74 bofællesskaber/økofællesskaber til at blive medlem. Der er 30 nye Økosamfund på vej, nogen af dem er med i LØS.

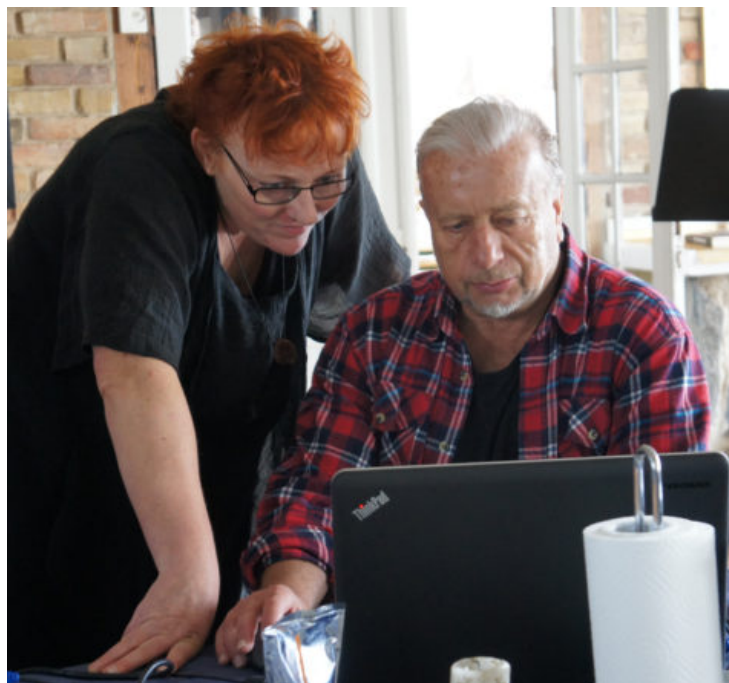
Vores økonomi er vokset

Udvikling i Kontingenter:

2014	52.000
2015	83.000
2016	96.000

Udvikling i omsætning:

2014	210.000
2015	383.000
2016	448.000

Rundture til Økosamfundene

Vi har været rundt til 8 nye økosamfund på vej i efteråret 2016. Det kom til at hænge rigtig godt sammen med Efterårsseminaret nov. 2016, som handlede om de nye økosamfund. Det blev meget velbesøgt (45 deltagere).

Her i foråret har vi været på besøg i Nordjylland, hvor vi har været ved 4 økosamfund og medlemsvirksomheden Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi.

Rundturene er guld værd. Man lærer nye, entusiastiske folk at kende. De lærer os og LØS at kende. På rundturene har vi lyttet til det, de enkelte økosamfund er optaget af. Det inspirerer os i vores arbejde. Omvendt har vi selvfølgelig fortalt om LØS, det vi arbejder med på kort og langt sigt, om samarbejdet i Det Fælles Bedste og alt det vi gerne vil. Jeg oplever at folk er meget lydhøre og synes godt om det.

De sidste 2 år har vi i alt besøgt 24 samfund.

De 7 pakker med medlemservice

På visionsseminaret august 2016 lavede vi 7 pakker af medlemservice. De handler om

1. Visionspakken
2. Fællesskabspakken
3. Pakken om Bæredygtig økonomi
4. Startpakke
5. Kurser og uddannelse
6. Omstillingspakken
7. Kulturpakken

Det handler om: Undervisning, foredrag. Workshop. Temadag(e). Korte kurser. Facilitering af processer og rådgivning i forhold til tematikker.

Vi forestiller os at åbne pakkerne en ad gangen. Og herigennem lidt efter lidt tilbyde medlemmerne mere service og bistand. Startede med Kursuspakken.

7. Udbredelse af økosamfund i byerne og på landet – Punkt 1 i LØS' strategi

Til nye og potentielle medlemmer skriver vi: "Du bliver en del af en bevægelse, som i dag er i gang med at udbrede økosamfundenes livsform i al dens forskellighed til byer og landdistrikter. Kommunerne er blevet meget lydhøre og vil gerne hjælpe. I byerne er grupper af foreninger og beboere i gang med at skabe grønne bykvarterer. Den udvikling støtter vi på alle måder".

Arbejdet med at etablere økobykvarterer er kun så *ganske småt* i gang. Og LØS spiller ikke en stor rolle i det, der sker. Men vi har forsøgt på så mange måder som mulig at gøde jorden for ideen. På Christiansborg mødet gjorde vi det med forslag om Økobykvarterer, som bliver en del af Folkeavisen. Og vi lægger det ind i kurserne om 'Bæredygtighed og Omstilling'. Vi har formuleret ideen om at lave 'Bæredygtige testsamfund' bl.a. i Alternativet. Og inddrager det såkaldte 'Resiliens kvarter' i Vejle i næste Folketræf og gør temaet "Bæredygtige Byer" til et selvstændigt tema for Folketræffet.

Man kunne gøre meget mere. Fx starte projekter for Økobykvarterer. Men der har ikke været ressourcer.

Vi har en målsætning om i 2020 at være mindst ét økosamfund i hver af de 98 kommuner. For 2 år siden troede jeg ikke på det. Men det kan godt virke som om det måske er realistisk. Eksemplet Lønstrup fra Hjørring Kommune: Kommunen beder en borgergruppe om at bane vejen for et økosamfund for at tiltrække borgere, liv, arbejde osv. Det er typisk: Mange kommuner er meget hjælpsomme simpelthen fordi de er truet af landdistrikternes afvikling. Og folk rundt omkring ringer til os og giver os fif, fx ringede en person fra Kolding for at fortælle, hvordan man kan komme uden om lokalplan-krav ved at benævne jorden for 'nedlagt landbrug'.

En ting, der understøtter dette er at flere virksomheder er begyndt at opstarte økosamfund. Bla. Eco-Village. ReGen. Vinge Osv. Mange af disse initiativer lider dog under at de mangler en indsats for det sociale fællesskab, for lokal økonomi og jobs og for et nyt verdenssyn. Og de er ofte kun lidt bæredygtige, anvender fx ikke-bæredygtige materialer, har høje grundpriser og høje m2-priser.

LØS har derfor besluttet sig for selv at starte en socialøkonomisk virksomhed, som hjælper opstartende økosamfund med planer, kommunekontakter, grunde, boliger osv. Men det har vi ikke haft meget tid til endnu.

8. Udvikling af lokal bæredygtig økonomi – Punkt 2 i LØS' strategi

LØS's blad nr. 79 har Økologisk økonomi som tema. Bladet bringer en række konkrete bud på redskaber, hvormed vi kan udvikle en ny, bæredygtig form for økonomi.

Alle eksempler er hentet fra praksiseksperimenter i forskellige danske økosamfund. Fra skraldeordninger, til grøn valuta, til udvikling af lokale klynger af bæredygtige erhverv, fødevarefællesskaber, til at skabe sig egne grønne jobs i økosamfund og innovere nye former for økologisk byggeri, som det gøres i fx Friland.

Bladet rummer også bud på, hvordan den sammenhængende helhed – den nye økonomiske økonomi, som skal stå for vores livsgrundlag på den anden side af omstillingen – kan se ud. Det udbreder vi gennem oplæg og foredrag, kurser, via visioner, facebook

Vi har startet en 'bette serie om økosamfundenes erfaringer' på Facebook. Den illustrerer meget godt, hvor mange, temmelig stærke og brugbare erfaringer der er i økosamfundsbevægelsen.

Og så laver vi workshops samt Folke-træf/Folkeavis, hvor vi udbreder emnet. Men der er lidt langt endnu, for meget få – er min fornemmelse – har en forståelse af, hvor nødvendigt det er at ændre selve det økonomiske system og skabe et nyt.

Eksempler:

Som eksempel kan tjene AIH: I Andelssamfundet i Hjortshøj arbejder man med at udvikle meningsfulde arbejdsfællesskaber, som inkluderer mennesker med særlige behov (et projekt for 16 personer, inspireret af Hertha). Foreløbig er det blevet til: En høker, et bageri, en genbrugsbutik, et mejeri med øko is, et cykelværksted med elcykel-deleordning og en cafe. Det giver socialøkonomiske virksomheder, langt hen drevet af frivillige. Sammen med AIH's lille landbrug, dyrehold, grøntsagsordninger, høns m.m. er det en lille start på skabelsen af et bæredygtigt lokalsamfund, hvor vi forsøger at indtænke landsbyen Hjortshøj og dens 3000 beboere.

Og restaurant Moment på Friland. I starten af april holdt Friland en velbesøgt temadag om økologisk byggeri med deltagelse fra kommunale forvaltninger og byggevirksomheder, hvor de bl.a. viste den nye restaurant som en prototype på bæredygtigt byggeri, – sundt, økonomisk, med lokale fødevarer fra permakulturraver, med alle de bedste løsninger omkring energi, affald, genbrug etc. udviklet af lokale folk som Steen Møller. I den form for praksis ligger præcis det, vi i strategien kalder for "Innovationscentre", og der er mange muligheder i den form for praksiseksperimenter.

Vi ved meget om økologi, og en del om fællesskaber. Men vi har kun enkelte brikker til den nye form for økonomi.

Regional omstilling

LØS har deltaget hhv. deltager i

- Opstarten af Andelstanken på Langeland
- Temadag for bæredygtig Orø
- Arbejdet med at udvikle 'Grønt Djursland'

Her forsøger vi dels at lære mere om regional omstilling, dels at udbrede kendskabet til hvordan man i praksis kan indrette fremtidens bæredygtige lokaløkonomi i større områder eller regioner.

9. Det internationale arbejde

Det fortæller Udvalget og Camilla Nielsen-Englyst om.

Afslutning – Det er noget af en tid vi lever i og det bliver vildere

I 2015 vedtog FN 17 verdensmål under overskriften TRANSFORMING OUR WORLD – the 2030 Agenda for Sustainable Development. Verdensmålene er en opfordring til alle verdens regeringer, virksomheder og civilsamfund om at omdirigere menneskeheden i en bæredygtig retning.

Baggrunden for verdensmålene er klimaforandringer og andre miljøproblemer, som fortsætter med at vokse ukontrolleret. Masseuddøen af arter, hvor de fleste af Jordens arter er truet og i tilbagegang, fordi arternes levesteder ødelægges af menneskenes adfærd. Mennesker der flygter fra krig og hungersnød, ofte relateret til vandressourcer og klimaforandringer.

Fortsætter vi rovdriften på jordens ressourcer og ødelæggelsen af de levende systemer, er det nemt at forestille sig,

”hvor rablende galt det kan gå, hvis vi ikke ændrer kursen for den globale udvikling NU”, som Mogens Lykketoft skriver i forordet til bogen Bæredygtig Global Udvikling.

FN's 2030-mål har fokus på den globale opvarmning, og har et helhedsperspektiv der omfatter planeten og hele civilisationen. Verdensmålene er universelle. Uanset om man er rig eller fattig, gul eller hvid, har vi alle et ansvar for, at årene frem mod 2030 handler om, at sikre alle mennesker en anstændig tilværelse, stabilisere klima og miljø og standse rovdriften på klodens ressourcer.

Skal vores børn- og oldebørn i år 2100 kunne sige, at menneskeheden ændrede kurs og skabte bæredygtige muligheder for fremtidige generationer, er det fra NU og frem mod 2030 vi skal ændre histories gang.

I øjeblikket vinder Økosamfundsbevægelsen frem. Flere vil gerne bo i fællesskaber og leve mere bæredygtigt, så der er mange økosamfund på vej. LØS er økosamfundenes fagforening og talerør. Vi hjælper økosamfund, samler dem og taler bevægelsens sag udadtil. De sidste år er vi blevet stadig flere, men vi kan blive meget stærkere, hvis vi kan samle mange flere, som i dag ikke er medlem!

Som LØS har for vane at sige:

Ingen kan gøre alt, men alle kan gøre lidt!

Sammen kan vi mere!

Med kærlig hilsen

Niels Aagaard

Formand for Landsforeningen for Økosamfund – April 2017